

**VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS
DUJŲ IR ELEKTROS DEPARTAMENTO
RINKOS PLĖTROS IR STEBĖSENOS SKYRIUS**

Teikti Komisijos posėdžiui
Komisijos narys
Donatas Jasas
Komisijos pirmininko pavaduotojas
Jonas Makauskas
Komisijos pirmininkė
Inga Žilienė

2019-06-20

**PAŽYMA
DĖL BENDROSIOS VISŲ BALTIJOS PRALAUDIMO SKAIČIAVIMO REGIONO
PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIŲ APKROVŲ PERSKIRSTYMO AR
KOMPENSACINĖS PREKYBOS IŠLAIDŲ PASIDALIJIMO METODIKOS
PATVIRTINIMO**

2019 m. birželio 20 d. Nr. O5E-182

Vilnius

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija), vadovaudamasi 2015 m. liepos 24 d. Europos Komisijos Reglamento (ES) Nr. 2015/1222, kuriuo nustatomos pralaidumo paskirstymo ir perkrovos valdymo gairės (toliau – Reglamentas), 9 straipsnio 5 dalimi, kartu su kitomis reguliavimo institucijomis (toliau – NRI) privalo patvirtinti elektros energijos perdavimo sistemos operatorių (toliau – PSO) parengtas nuostatas ir sąlygas arba metodikas, pagal kurias atliekami skaičiavimai arba diegiamas bendras kitos paros ir einamosios paros prekybos rinkų susiejimo mechanizmas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 1 dalimi, Komisija yra Europos Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose visuomeninius santykius energetikos sektoriuje, numatyta NRI, todėl kartu su kitomis NRI yra atsakinga už Reglamento 9 straipsnio 6, 7 ir 8 dalyse nurodytų nuostatų ir sąlygų arba metodikų patvirtinimą. Vadovaujantis Reglamento 9 straipsnio 7 dalies h punktu, visos atitinkamo regiono NRI tvirtina apkrovų perskirstymo ar kompensacinės prekybos išlaidų pasidalijimo metodiką pagal 74 straipsnio 1 dalį.

AB „Litgrid“ (toliau – Bendrovė) kartu su Baltijos pralaidumo skaičiavimo regiono¹ (toliau – Baltijos regionas) PSO 2018 m. balandžio 24 d. raštu Nr. SD-1347 informavo Baltijos regiono NRI ir Energetikos reguliuotojų bendradarbiavimo agentūrą, kad Baltijos regiono PSO nepavyko vienbalsiai priimti sprendimo dėl Apkrovų perskirstymo ir kompensacinės prekybos išlaidų pasidalijimo metodikos (angl. *Redispatching and countertrading cost sharing methodology*) bei nurodė atitinkamas priežastis, kurios lėmė, kad Baltijos regiono PSO nepavyko pasiekti susitarimo.

¹ Pralaidumo skaičiavimo regionai patvirtinti Energetikos reguliuotojų bendradarbiavimo agentūros 2016 m. lapkričio 17 d. sprendimu Nr. 06/2016 „Dėl pralaidumų skaičiavimo regionų patvirtinimo“.

Pažymėtina, kad Europos Komisija 2018 m. rugpjūčio 6 d. raštu Nr. ENER B2/AH/el (2018) 4530513 (reg. Nr. R1-6614) Baltijos šalių NRI ir 2018 m. lapkričio 9 d. raštu Nr. ENER/B2/FE/JF/jm (2018)6383720 (reg. Nr. R1-10076) nurodė, kad Baltijos regiono NRI turėtų pateikti gaires, kuriomis vadovaudamiesi Baltijos regiono PSO galėtų susitarti dėl bendros Apkrovų perskirstymo ir kompensacinės prekybos išlaidų pasidalijimo metodikos. Atsižvelgdamos į Europos Komisijos prašymą, Baltijos regiono NRI 2018 m. lapkričio 29 d. el. laišku Baltijos regiono PSO nurodė esminius principus, kuriais vadovaujantis turėtų būti rengiama Apkrovų perskirstymo ir kompensacinės prekybos išlaidų pasidalijimo metodika, bei nurodė parengtą dokumentą pateikti NRI vertinimui.

Vadovaudamasi Reglamento 74 straipsnio 1 dalimi, Bendrovė kartu su kitais Baltijos regiono PSO parengė ir 2018 m. gruodžio 21 d. raštu Nr. SD-5723 pateikė Bendrąją visų Baltijos regiono PSO apkrovų perskirstymo ar kompensacinės prekybos išlaidų pasidalijimo metodiką, pateiktą Baltijos regiono PSO 2018 m. gruodžio 13 d. pasiūlymu, vadovaujantis Reglamento 74 straipsnio 1 dalimi (toliau – Pasiūlymas).

Baltijos regiono NRI sukurta darbo grupė 2019 m. kovo 6 d. paprašė Baltijos regiono PSO pateikti Pasiūlymo aiškinamąjį dokumentą, leidžiantį geriau suprasti Pasiūlyme nustatytas procedūras bei pateikti Pasiūlymo taikymo pavyzdžius, kurie leistų įvertinti kompensacinės prekybos išlaidų pasidalijimą praktikoje. Atsižvelgdami į tai, Baltijos regiono PSO 2019 m. balandžio 8 d. pateikė aiškinamąjį dokumentą.

Pažymėtina, kad Baltijos regiono energetikos reguliavimo institucijų sukurta darbo grupė dėl Pasiūlymo vertinimo 2019 m. gegužės 29 d. pasiekė susitarimą (pridedama), jog pastabų Pasiūlymui neturi ir, vadovaudamasi Reglamento 9 straipsnio 7 dalies h punktu bei minėto straipsnio 12 dalimi, kiekviena nacionalinė reguliavimo institucija patvirtins Pasiūlymą nacionaliniu lygiu. Šiuo pagrindu Pasiūlymo vertimą į lietuvių kalbą Bendrovė pateikė 2019 m. birželio 11 d. raštu Nr. 19SD-3346.

Pažymėtina, kad:

1. Pasiūlymas papildo Bendrąją koordinuotojo pralaidumo paskirstymo metodiką Baltijos pralaidumo skaičiavimo regionui (patvirtinta Komisijos 2018 m. lapkričio 16 d. nutarimu Nr. O3E-378 „Dėl Bendros koordinuoto pralaidumo skaičiavimo metodikos Baltijos pralaidumo skaičiavimo regionui patvirtinimo“), ir Bendrąją visų Baltijos pralaidumo skaičiavimo regiono perdavimo sistemos operatorių koordinuoto apkrovų perskirstymo ir kompensacinės prekybos metodiką (patvirtinta Komisijos vasario 14 d. nutarimu Nr. O3E-48 „Dėl Bendrosios visų Baltijos pralaidumo skaičiavimo regiono perdavimo sistemos operatorių koordinuoto apkrovų perskirstymo ir kompensacinės prekybos metodikos patvirtinimo“).

2. Pasiūlymu skatinama veiksminga konkurencija (likviduojant perkrovas) elektros energijos gamybos, prekybos ir tiekimo srityje, užtikrinant optimalų perdavimo infrastruktūros naudojimą, nes PSO efektyviai naudoja ir koordinuoja apkrovų perskirstymo ir kompensacinės prekybos išteklius, prisidedant prie našaus ilgalaikio elektros energijos perdavimo sistemos ir Europos Sąjungos elektros energijos sektoriaus eksploatavimo ir plėtros.

3. Pasiūlyme numatyta, kad patiriamos kompensacinės prekybos išlaidos bus dalinamos tarp atitinkamų PSO, kurie atsakingi už apkrovų perskirstymą. Taip pat apkrovų perskirstymas ir kompensacinė prekyba turi būti atliekama remiantis mažiausių kaštų principu, t. y. pirmiausia turi būti aktyvuojami pasiūlymai už mažiausią kainą nepažeidžiant sistemos saugumo reikalavimų.

4. Taip pat Pasiūlyme numatyta, kad PSO turės pareigą rinkti statistinę informaciją apie apkrovų perskirstymą ir kompensacinę prekybą bei atitinkamai šiuos duomenis skelbti Europos PSO tinklo skaidrumo platformoje (angl. *ENTSO-E Transparency platform*).

Atkreiptinas dėmesys, jog Komisijos Dujų ir elektros departamento Rinkos plėtros ir stebėsenos skyrius (toliau – Skyrius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi bei Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, 5 punktu, tikrindamas Pasiūlymą, atliko redakcinio pobūdžio pakeitimus, siekdamas, kad teisės aktas atitiktų bendrinės lietuvių kalbos normas.

Atsižvelgdamas į išdėstytas aplinkybes, Skyrius siūlo Komisijai pritarti pateiktam nutarimo projektui ir patvirtinti Pasiūlymą.

PRIDEDAMA:

1. Komisijos nutarimo „Dėl Bendrosios visų Baltijos pralaidumo skaičiavimo regiono perdavimo sistemos operatorių apkrovų perskirstymo ar kompensacinės prekybos išlaidų pasidalijimo metodikos patvirtinimo“ projektas, 6 lapai.

2. 2019 m. gegužės 29 d. Baltijos pralaidumo skaičiavimo regiono energetikos reguliavimo institucijų darbo grupės susitarimo kopija, 6 lapai.

Rinkos plėtros ir stebėsenos skyriaus patarėjas

Paulius Blažys

Į posėdį kviečiami:

AB „Litgrid“ atstovai